

La Conferencia den Cambó

Catalunya y la Solidaritat

EL JUDICI SERÉ DEN CAMBÓ

Lo que havia de ser la Solidaritat. - Per què y per quí fou destruída. - Els que prefereixen el partit a Catalunya.

En Cambó acusa. - El patriotisme dels regionalistes.

Lo que significava'l projecte d'Administració local. - El bé que, d'implantar-se, hauria fet a la nostra terra.

Visió esplendent de la futura Barcelona. - Primer la impopularitat que'l mal de la Patria.

Comensament

Propòsits

Consocios y amichs!

Aquesta conferencia no té'l caràcter, ni vull que tingui la finalitat d'una explicació agressiva. Donch aquesta conferencia perquè crech que tinc el deure de donar-la.

La Solidaritat Catalana va començar totes les entranyes del nostre poble; la Solidaritat va produir en el nostre poble una commoció tan fonda que la liquidació d'aquell moviment gloriosíssim ha deixat en el seu esperit una grandíssima desorientació. La d'avui a Catalunya és espantosa; y en la vida col·lectiva dels pobles lo pitjor que pot passar son moments de gran desorientació. L'explicar seronament, fregament, la gènesi d'aquell moviment, y la manera com aquell moviment ha seguit y ha desaparegut, pot ajudar considerablement a que en l'ànima del nostre poble s'hi fassi la llum que pot senyalar el camí que té de seguir per arribar sense empentes ni sotragues al seu engrandiment y al seu progrés. (Molt bé.)

Al explicar la gènesi, la vida y la desaparició de la Solidaritat Catalana, ho faré com qui parla d'una cosa històrica, d'una cosa definitivament líquida; perquè abans d'entrar en materia sento en mi la necessitat de fer vos una declaració que potser a molts de vosaltres vos contrariarà: jo crech que la Solidaritat tal com ha existit, que lo més fort y lo més viu de la Solidaritat Catalana, devem, per desgracia, mirarla avuy com un aconecement històric, com una cosa passada.

Definitiva desaparició de la Solidaritat

Podran venir coalicions, podran venir accions conjuntes, podran venir idees nous moments sentimentals a la nostra terra; però la Solidaritat Catalana, tal com tots nosaltres l'hem vista, aquesta és molt difícil que's reproduixi en el nostre viure. Perquè que's reproduixi avuy, seria necessari que vinguessin noves fides contra la nostra ànima col·lectiva; fora precis que vinguessin agressions contra Catalunya; y jo vos tinc de dir, ab tota franquesa, que no desitjo que vingui una reproducció de la Solidaritat que no hem sabut mantenir, a costa, a través de grans terribles, de grans desgracies, de grans conflagracions per Catalunya. (Grans aplaudiments.)

Lo que havia de ser la Solidaritat.

La Solidaritat era una política

S'ha parlat de la Solidaritat Catalana com una simple conjunció de parts y com d'un moviment purament protestatari. La Solidaritat Catalana, els que a la jutgen, no l'han compresa ni l'han sentida. Si la Solidaritat Catalana hagués sigut sols una conjunció de parts per una acció protestatària, no hauria sorpres a ningú, ni hauria significat cap cosa nova, ni hauria aixecat cap esperança, cap prevenció, ni cap animositat; que conjuncions d'homies y de parts per fer una acció de protesta constituïen tota la historia de les desgracies de la terra catalana. Això és una cosa que ha passat constantment a casa nostra. La característica de la Solidaritat Catalana és ser una cosa distinta de les que fins ara s'havien produït a la nostra terra y de les que fins ara s'havien produït en tot Espanya en la historia dels moviments col·lectius.

L'Hurtado, en un article molt lleal, molt sincer, molt notable, que va publicar quan per primera vegada's va anunciar aquesta conferencia meua, parlava de la desfeta de la Solidaritat dient que havia sigut la mort d'una política; y l'Hurtado tenia tota la raó al fer aquesta declaració seva.

L'acció col·lectiva

La Solidaritat Catalana significava una nova política; significava una orientació nova en la direcció política del nostre poble, y tot lo fort, tot lo fonda, tot lo que podia ésser transcendental per a la vida del poble de Catalunya, era aquesta nova orientació, era aquesta nova política que's creava ab la Solidaritat Catalana.

La historia de Catalunya n'està plena de moviments de revolta y de protesta y està, desde fa alguns segles, quasi verge d'afirmacions. Per un període llarguissim de falta d'acció col·lectiva, les nostres aptituds per a aquesta acció s'havien emmascarades; y a Catalunya's donava'l fet curiosíssim de que's catalans en la seva acció individual sentien pensaven y obraven molt al revés de com ho feyen en l'acció col·lectiva. En l'acció individual el temperament català no's troballa lent, però, constant, mentre que en l'acció col·lectiva'l temperament català, per aquest emmascament, pel no estar constantment a les afirmacions romàntiques, a la visió de coses futures, incertes, imprecises, y s'hi llençava ab tota l'ànima, buscant una finalitat que no arribava a precisarse be; y se conjuraven tots els esforços en una d'aquestes accions romàntiques y aquesta acció fracassava, perquè havia de fracassar fatalment, y la culpa de tots els fracassos col·lectius d'aquests fracassos de l'acció romàntica y romàntica, no la atribuïa, com havia de fer, a les seves propies faltes, sinó que les atribuïa sempre a agents externs, a maquinacions, a traïcions, a causes que havien de ser dels

altres, quan en definitiva la culpa d'aquests fracassos era de la via equivocada que havia seguit el poble català. (Molt bé.)

Y a cada un d'aquests fracassos seguia un període d'aplanament. Els uns desconfien de l'acció política y donant plena satisfacció al seu egoisme s'apartaven de tota acció col·lectiva; els altres se n'anaven a les afirmacions radicals, als parus revolucionaris; y això, en el fons, és igual que l'aplanament egoista de l'acció col·lectiva: és una mateixa manifestació de pensament y d'egoisme'l retirarse a sa casa y no preocuparse de la vida col·lectiva, y l'entregarse a afirmacions radicals y revolucionàries, estimuladores de la mateixa pereya y propagadores dels mateixos desenganys. (Sorollosa ovació.)

El catalanisme

L'únich moviment col·lectiu català que s'havia apartat d'aquesta característica era, en part, el moviment catalanista; y al parlar del moviment catalanista no parlo exclusivament del moviment catalanista en lo polític; en lo polític, poch o gaire podria dir-se'l. Però'l moviment catalanista havia fet afirmacions y aquestes afirmacions s'havien traduït en fruits de benedició y havien produït una literatura y produïen una escola jurídica y continuen produint totes les manifestacions més excoles de la espiritualitat d'un poble. (Molt bé.)

En lo polític era en lo que resultava menys fecund el moviment catalanista. Durant anys fou purament progressista, somnador, dogmàtic, o com els moviments tradicionals de la nostra terra, principalment protestatari, negatiu, propagador dels desenganys y de la desconfiança y de la rabia en el cor del nostre poble.

Jo recordo, recordareu tots vosaltres, el fracàs del primer intent sà, posau, de nova política del catalanisme; y al fer aquesta referencia, jo'm recordo de aquell difamat intent d'una intelligència ab general Polavieja; jo'm referencio a n'aquella època en que, després dels desastres colonials, en Domènec, en Camer, en Prat de Riba y altres personalitats il·lustres de la terra catalana, cregueren que era arribat el moment d'aprofitar les circumstancies per a que aquí deixéssim de somniar, de projectar, de protestar, y comencéssim a donar un pas en la realització dels ideals catalanistes. Però aquell moviment va fracassar desgraciadament. Y no havia de fracassar? Els que sentien aquella acció positiva y constructiva eren un grupu minúscul d'escoltes y contra d'aquesta hi havia tot el posat enorme de les prevencions acumulades en el cor del nostre poble, tota la llegenda de trinitats passades, tot l'esperit d'odis, de rencunies y de desconfiances. Varen bastar quatre crits de traïció per a que aquell moment deixés d'aprofitar y el catalanisme quedés convertit en lo que era abans: una pura manifestació de protesta, que ab el temps podia convertir-se en una afirmació.

Però la llista de lo ocorregut quan l'intent ab en Polavieja fou per a tots nosaltres una grandíssima llis. Varem comprendre que a Catalunya, durant molts anys, una acció profeta per a la nostra terra no podia ésser altra que la d'un grupu, no podia ésser obra d'un part solament de la opinió catalana; que mentre hi hagués davant de la afirmació d'una part de la opinió catalana una altra manifestació de la opinió catalana disposada a fer fracassar aquella afirmació, la lluita sempre seria desigual: els primers trobarien un concurs limitadíssim; els segons, però la seva obra negativa, trobarien totes les tradicions del nostre poble, que bastaria estimuladores, fergales, per a fer fracassar tot intent d'acció positiva. (Grans aplaudiments.)

Mes, lo que passava a Catalunya no és una cosa extraordinària, no és una cosa per la que no hagin passat quasi tots els pobles del món.

Les dues actuacions

Per a sortir d'aquest estat de protesta y de negació, per a crear la nova política afirmativa, per a que'l poble confis en son propi esforç y no en aconeciments iudicials, que li han de venir sense que ell hi posi res, s'ofereixen dos camins als homes destinats per les seves aptituds a influir en la direcció dels pobles. El primer camí, el camí normal, el camí ab que's deu comptar, és el de la educació paulatina del poble, ab la predicació constant a n'aquest mateix poble, per a curar-lo de radicalismes, de somnis visionaris, per a estimular les energies; y aquest camí, que és el de resultats segurs, es llarga, es lent, pot durar tant que la vida del poble no arribi a veure'l seu fi. Però devegades se presenten aconeciments extraordinaris que poden permetre avançar en un any la tasca d'un segle; se produïen en els pobles moments sentimentals, y la massa d'un poble, en èpoques normals dura, macissa, agra, que's té de treballar a cops de martell, ab gran esforç, al escalí d'una passió col·lectiva, troba en aquest poble's pot emmascarar, se transforma y endolceix, y allavors, se troba en la seva direcció homes que ab seny patèntic aprofiten aquest moment, d'una massa informe fan un poble educat per a exercir les funcions directores. (Aplaudiments.)

Ab lo primer és ab lo que's deu comptar, però lo segon no s'ha de despreciar may que's present; que's pobles que avuy van a l'avantguarda de la civilització, si bé han seguit el primer camí, no han desaprofitat les circumstancies en que se'ls presentava ocasió d'aprofitar el segon, y gracies a esclats sentimentals hem vist que la massa informe del

poble alemany, ab tots els vicis que tenia aquell poble, ab el benedictament de la unitat y ab l'esforç de la victòria s'ha transformat en un dels pobles més aptes per a funcions de govern de l'Euroja moderna. (Molt bé.)

La primera acció conjunta

Y els que'n lamentàvem de l'acció purament negativa que per tota acció política té'l poble català, l'esperàvem ab ansia vivíssima aquest moment, y aquest moment se va presentar. Y jo la recordo la gènesi d'aquest moment. Recordo que després dels fets del 25 de novembre me trobava a Madrid, me trobava al Congrés, quan un diputat regionalista, un bon amic meu, a qui des de aquí contemplo, que sortia del Saló de Sessions, me va dir:—En Salmerón acaba de convidar als diputats catalanistes a que donguem per esbortades totes les discordies y a que fem acció conjunta per a restablir la pau y la concordia a la terra de Catalunya. Jo crech que ho tinc d'acceptar.—Y jo li vaig dir:—Y tant com se deu acceptar!—Y vingué la primera acció conjunta, la primera manifestació d'amor, de reconciliació, de pau, d'afirmació. (Molt bé.)

Recordo després que iniciàvem un moment de persecució a la nostra terra, ab alguns companys varem passar la frontera. Varem acudir a la premsa de França, per a exposar davant d'Euroja lo que passava a casa nostra; y recordo que varem escriure un memorial explicant la situació de Catalunya, en el que deien que, ab una seguretat absoluta, que vindria'l moment de conjunció de totes les forces polítiques catalanes, per a una afirmació, per a la afirmació de la defensa de la nostra terra y per a encaminar-la per les vies de llibertat y autonomia. Tenien la convicció més plena de que això vindria.

Jo recordo que, tornant de França, a la primera estació espanyola vaig comprar la premsa de Barcelona y en aquella premsa vaig llegir el famós article de Lerroux d'El alma en los labios, que venia a oposar el seu vot a n'aquesta concentració. Me va produir aquest article una gran decepció, però jo'm vaig descoratjar; jo tenia plena fe en el nostre poble seguiria la corrent d'amor que en el Parlament havia senyalat en Salmerón.

Amor y no odi

Se començava a portar al nostre poble a una acció conjunta, protestant. Se barrejaven els homes de distintes tendències enviant pels fils telegràfics les manifestacions de protesta y d'encoratjament als diputats d'un y altre cor que a Madrid combatien la llei de jurisdiccions. Y després preparàvem l'Homenaje del 20 de maig y en tres mesos era de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei de jurisdiccions? O qui de nosaltres se recordava de que festejarem a una festa de protesta hi estava feta: el caràcter protestatari que en els primers moments tenia la Solidaritat Catalana ja havia desaparegut. Recordoheu vosaltres, els que avuy m'escolteu aquí, en aquella tarda esplendorosa del 20 de maig, iquí de nosaltres se recordava la llei

Y anem a Madrid i el senyor Salvaterra plantja el problema de la derogació de la llei de jurisdiccions, hi posa tot el seu esforç i tot el seu talent i tota la seva pràctica parlamentària, i tots veyem el desastre formidable que ens entra al demunt; tots veyem quèls talls importants que s'hi fan i la importància terrible que té per al moviment de Catalunya una votació en el congrés, en que quasi tots els partits d'Espanya posen el vovero a lo que es una aspiració unànim de Catalunya. I que després, quan el senyor Salvaterra, perfectament descomptat, anuncia per nosaltres, allavors ens esvera a tots i me demanen que sigui jo qui defensi la proposició sobre la derogació de la llei de jurisdiccions, i la sort d'aquesta proposició queda en mans dels líders dels liberals davant del discurs del Sr. Salvaterra, estava descomptada. Diten que si aquesta esperança queda de que no vingui aquest

de Solidaridad. Cometió con este

nous Campions, y de donar aquestes gracies per la robuda, se retiraren descansar aprop de la una de la matí.

